Eduskunnan lakivaliokunnalle

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi sakon ja rikesakon määräämisestä annetun lain muuttamisesta ja siihen liittyviksi laeiksi (HE 5/2026 vp)

Muutosehdotukset

Oheen on koottu säännökset, joiden muuttamista oikeusministeriö ehdottaa. Muutosehdotukset on merkitty punaisella. Muutosehdotukset on tarkastettu oikeusministeriön laintarkastusyksikössä.

1.

Laki

sakon ja rikesakon määräämisestä annetun lain muuttamisesta

1 a §

Soveltamisalan rajaukset

Tässä laissa säädetyssä menettelyssä ei 1 §:ssä säädetystä poiketen saa käsitellä:

1) rikoslain (39/1889) 11 luvun 7 §:ssä tarkoitettua lievää sotarikosta, 10 §:ssä tarkoitettua kiihottamista kansanryhmää vastaan eikä 13 §:ssä tarkoitettua alaisen rikoksen ilmoittamatta jättämistä;

2) rikoslain 12 luvun 8 §:ssä tarkoitettua tuottamuksellista turvallisuussalaisuuden paljastamista, 10 §:ssä tarkoitettua puolueettomuusmääräysten rikkomista eikä 11 §:ssä tarkoitettua maanpetoksellista yhteydenpitoa;

3) rikoslain 13 luvun 4 §:ssä tarkoitettua laitonta sotilaallista toimintaa;

4) rikoslain 14 luvussa tarkoitettua rikosta poliittisia oikeuksia vastaan;

5) rikoslain 15 luvun 2 §:ssä tarkoitettua perätöntä lausumaa viranomaismenettelyssä, 5 §:ssä tarkoitettua yritettyä yllytystä perättömään lausumaan, 7 §:ssä tarkoitettua todistusaineiston vääristelemistä eikä 11 §:ssä tarkoitettua rikoksentekijän suojelemista;

6) rikoslain 16 luvun 12 §:ssä tarkoitettua viranomaisen hallussa olevan todistuskappaleen hävittämistä, 13 §:ssä tarkoitettua lahjuksen antamista, 14 a §:ssä tarkoitettua lahjuksen antamista kansanedustajalle, 15 §:ssä tarkoitettua vangin laitonta vapauttamista, 16 §:ssä tarkoitettua vangin karkaamista eikä 17 §:ssä tarkoitettua vangin varustautumista aseella;

7) rikoslain 17 luvun 1 a §:ssä tarkoitettua järjestäytyneen rikollisryhmän toimintaan osallistumista;

8) rikoslain 20 luvun 7 §:ssä tarkoitettua seksuaalisen kuvan luvatonta levittämistä, 9 §:ssä tarkoitettua korvauksen tarjoamista nuoreen kohdistuvasta seksuaalisesta teosta, 18 §:ssä tarkoitettua lapsen houkuttelemista seksuaalisiin tarkoituksiin, 19 §:ssä tarkoitettua lasta seksuaalisesti esittävän kuvan levittämistä, 21 §:ssä tarkoitettua lasta seksuaalisesti esittävän kuvan hallussapitoa eikä 22 §:ssä tarkoitettua lasta seksuaalisesti esittävän esityksen seuraamista;

9) rikoslain 21 luvun 5 §:ssä tarkoitettua pahoinpitelyä, 8 §:ssä tarkoitettua kuolemantuottamusta, 11 §:ssä tarkoitettua törkeää vammantuottamusta, 12 §:ssä tarkoitettua tappeluun osallistumista, 13 §:ssä tarkoitettua vaaran aiheuttamista eikä 14 §:ssä tarkoitettua heitteillepanoa;

10) rikoslain 25 luvun 1 §:ssä tarkoitettua vapaudenriistoa, 3 b §:ssä tarkoitettua laitonta adoptiosuostumuksen hankkimista, 3 c §:ssä tarkoitettua laitonta adoptionvälitystä, 5 a §:ssä tarkoitettu lapsikaappausta, 7 §:ssä tarkoitettua laitonta uhkausta, 7 a §:ssä tarkoitettua vainoamista eikä 8 §:ssä tarkoitettua pakottamista;

11) rikoslain 34 a luvun ~~5 c §:ssä tarkoitettua matkustamista terrorismirikoksen tekemistä varten, 5 d §:ssä tarkoitettua terrorismirikoksen tekemistä varten tapahtuvaa matkustamisen edistämistä eikä 5 e §:ssä tarkoitettua terrorismirikoksiin liittyvää julkista kehottamista~~ 13 §:ssä tarkoitettua terroristisen matkustamisen edistämistä eikä 14 §:ssä tarkoitettua terrorista julkista kehottamista;

12) virkarikosta koskevaa asiaa;

13) merilain (674/1994) 20 luvussa tarkoitettua asiaa;

14) sotilasoikeudenkäyntilain (326/1983) 2 §:ssä tarkoitettua asiaa.

Tässä laissa säädetyssä menettelyssä ei 1 §:ssä säädetystä poiketen saa käsitellä sakkorangaistukseen johtavaa rikosta, jos rikoksesta epäillylle on tämän lain mukaisesti annettu rikosta edeltävän vuoden aikana tehtyjen rikosten perusteella yhteensä vähintään kuusi sakkomääräystä tai rangaistusmääräystä ja tekojen samankaltaisuus osoittaa kokonaisuutena arvioiden piittaamattomuutta lain kielloista ja käskyistä.

Tässä laissa säädetyssä menettelyssä ei myöskään saa käsitellä sakkorangaistukseen johtavaa rikosta, jos rikoksesta epäilty on tekohetkellä ollut alle 18-vuotias ja rikoksesta on säädetty ankarampi rangaistus kuin sakko tai kuusi kuukautta vankeutta.

3 §

Toimivaltaiset viranomaiset

Sakkomääräyksen antaa poliisimies. Sakkomääräyksessä voidaan määrätä seuraamukseksi enintään ~~60~~40 päiväsakon suuruinen sakkorangaistus rikoksesta, josta ei ole säädetty ankarampaa rangaistusta kuin sakko tai enintään kuusi kuukautta vankeutta.

Sakkovaatimuksen antaa poliisimies. Sakkovaatimus voidaan antaa myös syyttäjän pyynnöstä. Sakkovaatimuksen perusteella syyttäjä antaa rangaistusmääräyksen. Rangaistusmääräyksessä voidaan määrätä seuraamukseksi sakkorangaistus rikoksesta, josta ei ole säädetty ankarampaa rangaistusta kuin sakko tai enintään kaksi vuotta vankeutta ja jonka johdosta ei anneta sakkomääräystä.

Rikesakkomääräyksen antaa poliisimies tai 29 §:ssä tarkoitetussa tilanteessa syyttäjä.

Tullimieheen, rajavartiomieheen ja erätarkastajaan sovelletaan, mitä tässä laissa säädetään poliisimiehestä. Tullimiehen, rajavartiomiehen ja erätarkastajan toimivallasta antaa sakkovaatimus, sakkomääräys ja rikesakkomääräys säädetään erikseen.

2.

Laki

rikoslain 10 luvun 9 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan rikoslain (39/1889) 10 luvun 9 §:n 3 momentti, sellaisena kuin se on laissa / ~~985/2016~~, sekä

lisätään 10 luvun 9 §:ään, sellaisena kuin se on laeissa 356/2016 ja / ~~985/2016~~, uusi 6 momentti seuraavasti:

10 luku

Menettämisseuraamuksista

9 §

Menettämisseuraamusasian käsittely

— —

Menettämisseuraamus määrätään syyttäjän vaatimuksesta. Oikeudenkäynnistä rikosasioissa annetun lain 1 luvun 8 b §:ssä säädetään perusteista, joiden nojalla syyttäjä saa jättää menettämisvaatimuksen esittämättä ja 1 luvun 10 §:ssä rikoksen tuottamaa taloudellista hyötyä koskevasta tuomioesityksestä. Myös asianomistaja voi esittää menettämisvaatimuksen ajaessaan yksin syytettä oikeudenkäynnistä rikosasioissa annetun lain 7 luvun mukaisesti.

— —

Jos menettämisseuraamus määrätään sakon ja rikesakon määräämisestä annetun lain mukaisessa menettelyssä, noudatetaan 1–5 momentissa säädetystä poiketen mainitun lain säännöksiä.

———

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

———

5.

Laki

Metsähallituksen erävalvonnasta annetun lain 14 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan Metsähallituksen erävalvonnasta annetun lain (1157/2005) 14 §:n 2 momentti, sellaisena kuin se on laissa 428/2025, seuraavasti:

14 §

Sakkovaatimus, sakkomääräys ja rikesakkomääräys

— —

Jos erävalvonnassa ilmi tulleesta tässä laissa tarkoitetusta rikkomuksesta voidaan määrätä sakkorangaistus ja sen ohella menettämisseuraamus, erätarkastajalla on oikeus antaa sakkovaatimus tai sakkomääräys noudattaen sakon ja rikesakon määräämisestä annettua lakia. ~~Sakkovaatimus tai sakkomääräys saa kuitenkin olla enintään 20 päiväsakkoa.~~ Suostumus otetaan kirjallisena.

— —

_____

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

_____